

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Řízení před samosoudcem

Řízení před samosoudcem je zvláštním druhem trestního řízení upraveným v ustanoveních § 314a-314g trestního řádu. Institut samosoudce byl původně určen ke konání řízení o přečinech. Přestože přečin již podle platného práva neexistuje, řízení před samosoudcem zrušeno nebylo. Do příslušnosti samosoudce podle trestního řádu patří konat řízení o trestných činech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let.

Řízení před samosoudcem je zvláštním druhem trestního řízení upraveným v ustanoveních § 314a-314g trestního řádu. Institut samosoudce byl původně určen ke konání řízení o přečinech. Přestože přečin již podle platného práva neexistuje, řízení před samosoudcem zrušeno nebylo. Do příslušnosti samosoudce podle trestního řádu patří konat řízení o trestných činech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let. To znamená, že samosoudce může projednávat i poměrně závažné trestné činy, které výrazně převyšují společenskou nebezpečnost dřívějších přečinů, k jejichž projednávání byl tento institut původně konstruován. Výjimkou je případ, kdy má být uložen souhrnný trest a dřívější trest byl uložen v řízení před senátem. Pak se řízení před samosoudcem nekoná a řízení musí být konáno v souladu s obecnými předpisy.

Samosoudce je vybaven stejnými právy a jsou mu uloženy stejné povinnosti jako senátu. Narozdíl od obecných předpisů samosoudce předběžně obžalobu neprojednává, ale vždy ji musí přezkoumat z toho hlediska, zda pro další řízení poskytuje spolehlivý podklad, zejména je nutno prověřit, zda předchozí přípravné řízení bylo provedeno v souladu se zákonem a zda jeho výsledky dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud. Samosoudce přezkoumává i otázku, zda-li věc nepatří do příslušnosti jiného soudu, zda-li nemá být věc postoupena, zda tu nejsou okolnosti odůvodňující zastavení, podmíněné zastavení či přerušování trestního stíhání, zda skutek nebude nutno posuzovat podle jiného ustanovení trestního zákona, zda přípravné řízení bylo v souladu se zákonem a zda je věc v potřebném rozsahu objasněna.

Podle výsledku tohoto přezkoumání může samosoudce věc postoupit jinému soudu nebo jinému orgánu, trestní stíhání zastavit, nastanou-li okolnosti podle § 172 odst. 1 a 2 trestního řádu, přerušit nebo ho podmíněně zastavit. Samosoudce může též vrátit věc státnímu zástupci k došetření, jestliže v přípravném řízení nebyly objasněny základní skutečnosti důležité pro rozhodnutí o vině. Pokud je obviněný ve vazbě, tak je samosoudce povinen po přezkoumání žaloby rozhodnout o dalším trvání vazby, pokud nenařídí hlavní líčení.

Jestliže samosoudce nevydá žádné z výše uvedených rozhodnutí, nařídí ve věci hlavní líčení. Pokud samosoudce v průběhu hlavního líčení dojde k názoru, že věc tedy žalovaný skutek, je nutno posoudit jinak než učinila obžaloba a to jako skutek k jehož projednání není samosoudce příslušný, pak samosoudce rozhodne, že se věc postoupí příslušnému senátu k projednání. Jestliže se po vyhlášení rozsudku státní zástupce i obviněný vzdali odvolání, nebo prohlášení o tom, že se vzdávají odvolání, učinili ve lhůtě, kterou jim samosoudce stanovil, může samosoudce vyhotovit zjednodušený písemný rozsudek, který neobsahuje odůvodnění. Takovýto zjednodušený písemný rozsudek tak po úvodních slovech "Jménem republiky", obsahuje označení soudu, o jehož rozsudek jde a jméno a příjmení samosoudce, dále den a místo vyhlášení rozsudku, výrok rozsudku s uvedením zákonných ustanovení, jichž bylo použito, místo odůvodnění je uvedeno, že toto odpadá, protože se státní zástupce a obviněný vzdali odvolání, nakonec následuje poučení o opravném prostředku.

Další články:

- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)